

Консультацію підготувала
Вихователь-методист ЗДО №81 «Джерельце»
Яніна Дубровіна

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗДО В ЛІТНІЙ ПЕРІОД В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

ЗАВДАННЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ЛІТНІЙ ПЕРІОД

Головне завдання закладів дошкільної освіти – зосередитись на збереженні, зміцненні й відновленні фізичного, психічного та духовного здоров'я дітей.

Діяльність закладів дошкільної освіти в літній період в умовах воєнного стану в Україні необхідно спрямувати на організацію змістовної, різноманітної діяльності з метою

- оздоровлення дітей,
- забезпечення їх активного відпочинку,

- закріплення й розширення уявлень про навколишній світ,
- здійснення психолого-педагогічної підтримки.

Тому надзвичайно важливо *звучко підходити до організації роботи закладу дошкільної освіти та налаштовувати освітній процес так, щоб він був комфортним і нетравматичним для дітей та педагогів.*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА

Зміст освітньої діяльності з питань дошкільної освіти в цілому та на період дії правового режиму воєнного стану регулюється:

- законами України “Про дошкільну освіту”, “Про охорону дитинства”, “Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану”.
- ***Методичними рекомендаціями щодо здійснення освітньої діяльності з питань дошкільної освіти на період дії правового режиму воєнного стану*** (лист МОН № 1/3845-22 від 02.04.2022)
- лист МОН № 1/3475-22 від 17.03.2022 “Про зарахування до закладів дошкільної освіти дітей із числа внутрішньо переміщених осіб”.

Організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти в умовах воєнного стану слід відповідно

- Базового компонента дошкільної освіти (2021) та враховувати під час взаємодії з дітьми “Методичні рекомендації до оновленого Базового компонента дошкільної освіти
- Листа МОН № 1/9-766 від 12.12.2019 “Щодо комунікації з дітьми дошкільного віку з родин учасників ООС/АТО, внутрішньо переміщених осіб та організації взаємодії з їхніми батьками”.

ПЛАНУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Планувати організацію освітнього процесу в літній період слід таким чином:

- максимально забезпечити психологічний комфорт дітей та всіх учасників освітнього процесу
- налагодити умови для відновлення їхньої нервової системи
- посилити реабілітаційний напрям
- забезпечити необхідний психолого-педагогічний супровід освітнього процесу.

Важливе завдання педагогів закладів дошкільної освіти – допомогти дітям подолати негативні наслідки травмівних подій та адаптуватися до нових обставин їхнього життя.

Планування освітнього процесу має відбуватися з орієнтацією на тривале перебування в природному середовищі із залученням усіх природних ресурсів (повітря, вода, сонце, пісок, рослини, природне довкілля в цілому тощо), які сприяють загальному розвитку дитини та її освіті в цей період.

Освітня діяльність закладу дошкільної освіти здійснюється на основі розробленого плану роботи на навчальний рік і літній період, що схвалюється педагогічною радою закладу та затверджується його керівником (лист МОН № 1/9-344 від 07.07.2021 “Планування роботи закладу дошкільної освіти на рік”).

Планування освітньої діяльності в літній період здійснюється педагогами за такими самими вимогами, що й упродовж усього навчального року, згідно схваленими педагогічною радою формою та орієнтовним напрямом планування (додаток №1; додаток №2).

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

У реаліях сьогодення особливо значущим є розуміння, що життя постає найвищою цінністю людини (Загальна декларація прав людини, Декларація прав дитини, Конвенція про права дитини, нормативні документи ЮНІСЕФ), а потреба в безпеці є однією з базових потреб особистості (А. Маслоу).

Іншим важливим чинником, який необхідно врахувати під час планування й організації освітнього процесу, є загальна ситуація, яка склалася в Україні у зв'язку з воєнними діями. Тому слід приділити увагу заходам безпеки в разі надзвичайної ситуації. Відповідно до додатка 3 до листа МОН “Про рекомендації для працівників закладів дошкільної освіти на період дії воєнного стану в Україні” від 02.04.2022 № 1/3845-22 розроблено наступні пам'ятки: “План дій вихователя в разі укриття в приміщенні закладу”, “План дій на випадок блокування”, “План дій евакуації за межі закладу”, “Як діяти в разі надзвичайної ситуації”.

Одним із пріоритетних завдань літнього періоду має стати:

- формування в дошкільників свідомого ставлення до власної безпеки,

- формування в них навичок безпечної поведінки та стресостійкості, збереження життя та здоров'я (фізичного, психологічного, емоційного).

Тому варто під час літнього періоду **провести Тиждень безпеки дитини**.

У його межах слід організувати освітню діяльність з дітьми за такими напрямками:

- правила безпеки під час евакуації, мінної безпеки (правила мінної безпеки, UNICEF розробила спеціальний комікс “Суперкоманда проти мін”);
- правила дорожнього руху;
- правила поведінки на вулиці, у транспорті, при зустрічах з незнайомими людьми;
- правила безпечної поведінки під час відпочинку на сонці, у лісі, біля водойми;
- користування електричними й газовими приладами;
- запобігання харчовим отруєнням і кишковим інфекціям та ін.

Одна зі складових безпечної освітньої простору – інформаційна безпека дитини. Дорослим (педагогам, батькам) слід постійно спілкуватися з дітьми, бути поруч, відповідати на їхні запитання, враховуючи вікові особливості. Разом із тим у розмові з дітьми обов'язково наголошувати, що нас захищають і ми переможемо.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ДІТЬМИ

Необхідно організувати освітню діяльність у літній період із урахуванням специфіки індивідуальної роботи, керованої вихователем, самостійної діяльності дітей та обов'язково організувати психолого-педагогічний супровід усіх учасників освітнього процесу.

Педагог має віднайти у своїй діяльності найліпші та найпродуктивніші способи зрозуміти кожну дитину та підтримати її. Команда UNICEF Ukraine підготувала добірку тілесних ранкових ігор за матеріалами психологині Світлани Ройз. Файл з іграми для зняття стресу у дітей легко завантажити на телефон і використовувати у випадках, коли немає зв'язку.

Під час планування різних форм організації життєдіяльності слід враховувати стан дітей, їхній настрій та віддавати перевагу різним формам взаємодії, як-от:

- бесіди про природу, пору року, про тварин;

- читання художніх творів з інсценуванням;
- образотворча діяльність: малювання, ліплення, конструювання тощо, що може відволікти дитину;
- різноманітні ігри з дітьми, адже для дитини дошкільного віку гра – це насамперед досвід, їхнє життя – це провідний вид діяльності.

Під час організації роботи з дітьми рекомендуємо уникати таких тем:

- про родину, адже зараз багато родин розкидано по різних країнах, ви можете мати справу з дітьми, які втратили когось із рідних;
- про війну, озброєння, небезпечні ситуації, пов'язані з воєнними діями;
- про мирне життя – це, з одного боку, приємні спогади, а з другого – зайве нагадування про те, чого нині складно досягти.

Під час спілкування з дітьми рекомендуємо відповідати лише на поставлене запитання.

У літній період педагоги зазвичай здійснюють освітню діяльність переважно фізкультурно-оздоровлювального напрямку з метою зміцнення здоров'я вихованців.

ВЗАЄМОДІЯ З БАТЬКАМИ

В дошкільних закладах нашого міста у зв'язку з воєнними діями освітній процес проходить у дистанційному форматі. Педагоги продовжують виконувати свої обов'язки, як модераторів, які пропонують педагогічну підтримку родинного виховання батькам.

Щоб цей супровід був дієвим, радимо вихователям дотримувати послідовності та системності.

Для цього в календарному плануванні визначають теми та завдання, які будуть надані батькам у доступному форматі.

Необхідно враховувати запити батьків щодо інформаційної підтримки, організовувати зворотний зв'язок та дізнаватися, з яких напрямів освітньої діяльності (творчий, інтелектуальний, фізичний) батьки потребують інформаційної допомоги.

Для закріплення та формування у дітей знань і вмінь у межах вибраних тем педагогічної підтримки родинного виховання рекомендуємо добирати та відправляти батькам невеликі завдання з урахуванням можливостей кожного вихованця.

На допомогу батькам дошкільників педагоги та дитячі психологи за підтримки МОН створили Telegram-канал “Підтримай дитину” (<https://t.me/pidtrumaidutuny>), де розміщено прості рекомендації, ігри та

розвивальні вправи, які можна виконувати в сховищі, вдома чи під час евакуації.

Матеріали (ігри, вправи, завдання, аудіоказки, словесні ігри, завдання для артикуляційної гімнастики тощо) оновлюються щоденно. Всі публікації доступні для використання за наявності мобільного телефону та навіть нестабільного інтернету. Це допомагає вимушено переміщеним родинам користуватися матеріалами без перешкод. Варто зазначити, що частина матеріалів розроблена чи адаптована для дітей з ООП.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Через збройну агресію російської федерації особливої підтримки потребують зараз усі: діти, батьки, співробітники закладу дошкільної освіти, усі учасники освітнього процесу. Однак у центрі особливої уваги мають бути ті учасники освітнього процесу, які перебувають у складних життєвих обставинах: діти з категорії внутрішньо переміщених осіб та їхні сім'ї; особи, які проживають на окупованих територіях або в зоні бойових дій; діти, батьки, педагогічні працівники, які зазнали насильства або потерпіли від дій окупантів та інші.

До подій, пов'язаних саме з війною в країні, і таких, що є причиною психотравм, належать:

- втрата родичів, близьких людей,
- тривале перебування у бомбосховищах, у ситуаціях підвищеної небезпеки,
- очікування інформації про зниклих рідних,
- переїзд до іншого місця або країни,
- адаптація до нових соціокультурних умов.

Ці чинники спричиняють велику напругу, тривожність, розвиток невротичних станів, депресії у дітей та дорослих.

Окрім того, слід зазначити, що, коли батьки дітей дошкільного віку перебувають у стані тривоги, страху, тривалого напруження або відчують інші негативні емоції/стани, це напряму позначається на загальному психологічному й фізичному стані їхніх дітей.

Для педагогічних працівників, як і для батьків вихованців, надзвичайно важливо володіти елементарними навичками самопомоги, психологічної допомоги дитині/дорослому в стані стресу.

Використані джерела: Лист МОН від 22.06.2022 №1/6894-22
«Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти в літній період»

